

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Š. Š.**, bývajúceho v K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou J., so sídlom v Č., proti žalovaným **1/ J. U.**, bývajúcemu v K., zastúpenému Mgr. Dr. A. K., advokátom v Ž., **2/ E. Š.**, bývajúcemu v K., **3/ J. Š.**, bývajúcemu v K., **4/ B. U.**, bývajúcej v N., **5/ M. Š.**, bývajúceho v N., **6/ C. Š.**, bývajúceho V., **o určenie neplatnosti závetu**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 10 C 65/2008, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2012 sp. zn. 8 Co 224/2012 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia dovolacieho konania v sume 77,77 € na účet Advokátskej kancelárie J., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom zo 16. marca 2012 č.k. 10 C 65/2008-435 určil, že závet poručiťky J. Š., narodenaj X., zomrelej X., naposledy bytom v N., spísaný Notárskym úradom notára JUDr. A. K. so sídlom v K. vo forme notárskej zápisnice pod č. N X., NZ X. z 31. augusta 1993 je neplatný. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania (predovšetkým vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline) dospel k záveru o nedostatku vlastnoručného podpisu poručiťky na spornom závete, čo spôsobilo zo zákona (bez toho, aby to niekto namietal) absolútnu neplatnosť takéhoto právneho úkonu v zmysle ust. § 40 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 476 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 46 a nasl. zákona SNR č. 323/1992 Zb., na ktorú neplatnosť, pokiaľ v priebehu konania vyšla najavo, musel prihliadnuť súd ex offio (t. j. zo svojej úradnej povinnosti). Okresný súd

s poukazom na uvedené po zistení absolútnej neplatnosti sporného závetu majú za osvedčenú existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení v zmysle ust. § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) daného súvislosťou s konaním o dedičstve po poručiťke bez toho, aby sa potom zaoberal i prípadnými ďalšími skutočnosťami o neplatnosti sporného závetu uvádzaných žalobcom až na poslednom pojednávaní vo veci samej 24. februára 2002 návrhu žalobcu o určenie neplatnosti sporného závetu ako dôvodnému vyhovel. Okresný súd o náhrade trov konania vo vzájomnom vzťahu účastníkov občianskeho súdneho sporového konania (z nich nárok na náhradu trov konania podľa ust. § 151 ods. 1 O.s.p. navzájom voči sebe uplatnili len žalobca a potom žalovaní v 1/, 4/ a 6/) rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 150 ods. 1 O.s.p. tak, že právo na náhradu trov nepriznal žiadnemu z účastníkov. Aj napriek úspešnosti v sporovom konaní súd žalobcovi nepriznal ani čiastočne náhradu vzniknutých trov konania, rozhodol tak s použitím ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a ako na dôvod hodný osobitného zreteľa pre takéto rozhodnutie o trovách konania – jedného z ďalších mnohých sporov medzi dedičmi, neschopnými ukončiť nekonfrontačnou nespоровou cestou spory o dedičstvo, ktorých trovy v súhrne pravdepodobne už prevyšujú samotnú hodnotu dotknutého dedičstva – i z hľadiska požiadavky spravodlivosti a súladu s dobrými mravmi súd vzal do úvahy predovšetkým zistenie, že žalobca počas života poručiťky, už ako dospelý v jej starobe a chorobe neposkytoval jej pomoc a opateru ako žalovaní 1/ a 4/, ani neprejavoval o ňu skutočný záujem na rozdiel od žalovaného 6/, ale o to viac sa jeho intenzívny záujem vo vzťahu k poručiťke sústreďuje na uplatnenie majetkových práv z dedičstva, ktoré zanechala.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaných 1/, 4/ a 6/ rozsudkom z 30. novembra 2012 sp. zn. 8 Co 224/2012 potvrdil rozsudok okresného súdu. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho čo uviedli v rámci odvolacieho konania tak žalovaní, ako aj v písomnom vyjadrení žalobca konštatoval, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O.s.p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Aj odvolací súd bol toho názoru, že pri rozpornosti jednotlivých výpovedí tak účastníkov ako aj svedkov, vzájomne si odporujúcich lekárskeho správ, absencii zdravotnej dokumentácie poručiťky boli závery vyplývajúce zo znaleckého dokazovania a to predovšetkým Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline najpresvedčivejšie vo vzťahu k posúdeniu platnosti sporného právneho

úkonu. Odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Ďalej uviedol, že so všetkými skutočnosťami uvádzanými žalovanými sa náležitým a presvedčivým spôsobom vypořiadal už súd prvého stupňa, ktorého rozhodnutie spĺňa všetky požiadavky kladené na zákonné rozhodnutie podľa § 157 ods. 2 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 150 ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p. v prospech žalobcu, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech. Aj napriek uvedenému však tomuto nepriznal trovy odvolacieho konania, keďže bol zhodne s názorom prvostupňového súdu toho stanoviska, že v prejednávanej veci existujú také výnimočné okolnosti, ktoré nepriznanie trov odvolacieho konania odôvodňujú.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom prvostupňového súdu podal dovolanie žalovaný 1/. Uviedol, že odvolací súd nebral do úvahy výsledky svedčiace proti žalobcovi a vychádzal zo skutkových zistení, ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní, čo podľa jeho názoru zakladá dôvod na podanie dovolania podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Ďalej uviedol, že súd svojím rozhodnutím vzniesol pochybnosť o správnom konaní notára (spísanie závetu formou notárskej zápisnice) bez primeraného odôvodnenia, čo zakladá nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia okresného ako aj krajského súdu zmenil v súlade s ustanovením § 243b ods. 2 druhá veta O.s.p. a vo veci sám rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a zaviazne žalobcu náhradou trov konania podľa § 142 ods. 1/ O.s.p.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného 1/ uviedol, že dovolanie považuje za nedôvodné, pričom požiadal súd, aby takéto dovolanie ako neprípustné odmietol a priznal mu náhradu trov konania.

Žalovaní 4/ a 6/ vo svojom vyjadrení navrhli dovolaciemu súdu aby neodkladne vo veci rozhodol tak ako je to uvedené v dovolaní žalovaného 1/.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci dovolateľ napadol rozhodnutie odvolacieho súdu vydané vo forme rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Žalovaný 1/ vady konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že žalovaný 1/ namietal vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. keď tvrdil, že súd svojím rozhodnutím vzniesol pochybnosť o správnom

konaní notára (spísanie závetu formou notárskej zápisnice) bez primeraného odôvodnenia, čo založilo nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať

za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Ďalej dovolací súd poznamenáva, že z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré vyhovuje zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v § 157 ods. 2 O.s.p. Takýto postup odvolacieho súdu pri odôvodnení vlastného rozhodnutia je v súlade s citovaným ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p., preto ani nemožno na ťarchu odvolaciemu súdu pripísať, že jeho rozhodnutie nie je riadne a presvedčivo odôvodnené a teda nespĺňa náležitosti, ktoré preňho predpisuje Občiansky súdny poriadok, ako sa mylne domnieva dovolateľ.

Na námietku dovolateľa, spochybňujúcu správnosť zistených skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočne zisteného skutkového stavu veci – v tomto smere bol najvyšší súd viazaný ako rozsahom tak i obsahom podaného dovolania – možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samé osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným, na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je ďalšou všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto

dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalobca mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca si náhradu trov dovolacieho konania uplatnil a ich výšku vyčíslil. Dovolací súd v zhode s doterajšou praxou vzal zreteľ k tomu, že právna zástupkyňa žalobcu zastupovala tohto účastníka už v konaní pred obomi nižšími stupňami súdov. Žalobcovi preto priznal náhradu trov dovolacieho konania iba za úkon právnej služby advokáta, ktorú poskytol vypracovaním vyjadrenia žalobcu k dovolaniu žalovaného 1/ zo 4. februára 2013 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Odmena za jeden úkon právnej služby predstavuje spolu sumu 81,46 € [t. j. 60,07 € (§ 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky) + režijný paušál 7,81 (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + DPH vo výške 20 %, ktorá činí 13,58 € predstavuje spolu 81,46 €]. Právna zástupkyňa žalobcu si však uplatnila za jeden úkon právnej služby 77,77 € (57 € + 7,81 € RP + 12,96 € DPH), preto jej Najvyšší súd Slovenskej republiky priznal práve túto sumu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2014

JUDr. Martin Vladík, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová